ומאן דפטר דלית ליה איסור כולל כי אמר איסור מוסיף כו'. ולמאן דאמר שמעון קאי דשמעינן ליה בהדיא לרבי שמעון דלית ליה איסור מוסיף בפ' ד' אחים (יבמות דף נב. ופס) גבי נשא אי ואח"כ נשא מת דקאמר רבי שמעון אינו חייב אלא משום אחות אשה בלבד ולא חייל עליה איסור אשת אח אע"ג דאיתוסף בה איסור לגבי שאר אחין אלא שאר תגלי קאי דלית להו איסור כולל ולית להו איתוסף כגון ר' יוסי בפ' ד' אחין (שם) דקאמר אשת איש ונעשית חמותו נידון באשת איש ואמר דמודה באיסור מוסיף: **יש** אוכלאכיל' אחת כו'. פי' בקונטר' דמוקדשין הוי איסור כולל דמינו דחייל אבשר חייל נמי אחלב והדאמר בפ' אמרו לו (כריתות דף יד.) אקדשה מינו דאיתוסף בה איסור איתוסף בה נמי איסור כולל דמינו דחייל אבשר חייל נמי אחלב דאיתוסף בה איסור איתוסף בה נמי לישראל: אמר רבא שבועה שלא אוכל תאנים וחזר ואמר שבועה שלא אוכל תאנים וענבים למאן דאית ליה איסור כולל מנו דחיילא שבועה אענבים חיילא נמי אתאנים. ואם אכל תאנים חייב שתים. ורוהו איסור הבא מעצמו. פי' שבועה של עצמו, היא נדרה להן איסור. ואותבינן עליה מהא דתנן בכריתות פרק כיצד אמרו לו אכלת חלב. יש אוכל אכילה אחת וחייב עליה ד' חטאות ואשם אחד. ואלו הן אמר חנא איסור הבא מאליו כנון הנוחר שעבר היום ונעשה מאליו נותר. אבל איסור הבא מעצמו כדאמרן לא קתני. ואקשינן והרי האי חנא קתני מוקדשין ואיסור של מוקדשין מעצמו של אדם שמקדישו הוא. ודחי' מוקדשין האי בכור הוא דקדושתו מאליו ולא אדם קא מקדיש. איבעית תימא שבועת ביטוי קרבן עולה ויורד הוא. אם הוא עשיר כשבה. ואם הוא עני תורים ובני יונה. ומשום הכי לא תני ליה. ואקשינן והרי שבועת שאכל קדש שרוא בעולה ויורד. ותני ליה. ודחי' חטאת נשיא ואליבא דר' אליעזר דאמר נשיא אינו מביא קרבן עולה ויורד אלא קרבן קבוע. דתנן בהוריות סוף פ"ב ר' אליעזר אומר הנשיא מביא שעיר. ג) פי' אשם מעילות שמביא הנהנה מן ההקדש בלאו הוא. ואסיקנא

ג) נראה דחסר' כאן ונ"ל והרי אשם דזדונו ולא. פי' אשם מעילות וכו'.

מאיר

מ מאירות ל"ל כבא בדינן איסור כולל

נוטא (רש"י דף מ"ד)

רבינו חננאל

איסור מוסיף בחדא חתיכה כגון חתיכה של הקדש שאסור לישראל מסא ומותר לישראל פדוי. או בשר דפגאת או בשר אשם שאסור לישראל ומותר לכהן נעשה נותר מנו דאיתוסף בה איסורא לכהן איתוסף בה נמי לישראל: אמר רבא שבועה שלא אוכל תאנים וחזר ואמר שבועה שלא אוכל תאנים וענבים למאן דאית ליה איסור כולל מנו דחיילא שבועה אענבים חיילא נמי אתאנים. ואם אכל תאנים חייב שתים ורוהו איסור הבא מעצמו. פי' שבועה של עצמו, היא נדרה להן איסור. ואותבינן עליה מהא דתנן בכריתות פרק כיצד אמרו לו אכלת חלב. יש אוכל אכילה אחת וחייב עליה ד' חטאות ואשם אחד. ואלו הן אמר חנא איסור הבא מאליו כגון הנוחר שעבר היום ונעשה מאליו נותר. אבל איסור הבא מעצמו כדאמרן לא קתני. ואקשינן והרי האי חנא קתני מוקדשין ואיסור של מוקדשין מעצמו של אדם שמקדישו הוא. ודחי' מוקדשין האי בכור הוא דקדושתו מאליו ולא אדם קא מקדיש. איבעית תימא שבועת ביטוי קרבן עולה ויורד הוא. אם הוא עשיר כשבה. ואם הוא עני תורים ובני יונה. ומשום הכי לא תני ליה. ואקשינן והרי שבועת שאכל קדש שרוא בעולה ויורד. ותני ליה. ודחי' חטאת נשיא ואליבא דר' אליעזר דאמר נשיא אינו מביא קרבן עולה ויורד אלא קרבן קבוע. דתנן בהוריות סוף פ"ב ר' אליעזר אומר הנשיא מביא שעיר. ג) פי' אשם מעילות שמביא הנהנה מן ההקדש בלאו הוא. ואסיקנא

ג) נראה דחסר' כאן ונ"ל והרי אשם דזדונו ולא. פי' אשם מעילות וכו'.

חשובי אחשביה אלא הבא מי אחשביה. אמר רבא מאי טעמא רבא דאית ליה איסור כולל? מידי דהוה איסור מוסיף דמר דלית ליה, כי אמר איסור מוסיף בחדא חתיכה, בשתי חתיכות לא אמרי, ואמר רבא למאן דאית ליה איסור כולל אמר שבועה שלא אוכל תאנים וחזר ואמר שבועה שלא אוכל תאנים וענבים מיגו דחיל אענבים חיל נמי אתאנים, פשיטא? מהו דתימא איסור הבא מאליו אמרינן, איסור הבא מעצמו לא אמרינן, קמ"ל, מחיב רבא בריה דרבה יש אוכל אכילה אחת וחייב עליה ארבע חטאות ואשם אחד ואלו הן טמא שאכל חלב והוא נותר מן המוקדשין ביום כ"ר מאיר אומר אף אם היתה שבת והוציאו (ג) חייב, אמרו לו אינו מן השם ואם אותא מסכחת לה חמש כגון שאמר שבועה שלא אוכל תמרים וחלב מינו דחיל אתמרים חיילא נמי אחלב? איסור הבא מאליו, איסור הבא מעצמו לא קתני, הרי הקדש? בבכור דקדושתו מרחם אבעיא אימא מידי דלית ליה שאלה, שבועה דאית ליה שאלה לא קתני, הרי הקדש? הא אוקמינן בבכור אבעיא אימא קרבן קבוע, קרבן עולה ויורד לא קתני, הרי טמא שאכל את הקדש דקרבן עולה ויורד הוא? בנשיא ורבי אליעזר היא דאמר נשיא מביא שעיר, רב אשי אמר מידי דחיילא כשיעור שבועה דחיילא אפחות מכשיעור לא קתני, הרי הקדש? הא בעינן שוה פרוטה, ורב אשי מאוליא אמר ר' זירא אמר ר' קטני דזדונו כרת, דזדונו לאולא קתני, והרי אשם דזדונו לאו קתני?

בחטאת

חל עליה לא חל אלא דבר שהיתה אסורה לו כבר לבל מחתיכה לחתיכה לא אמר מתוך שחל על האדם אלא חתיכה זו יחול עליו לא אלא חתיכה אחרת (זו) בכולל לא אמרינן: **מהו דתימא**. בחיסור הבא מעצמו לא אמרינן כולל: **אכילה אחת**. זית אחד: **עמא שאכל חלב כו'**. חייב משום חלב ומשום נותר ומשום יום"כ ומשום טמא שאכל את הקדש הרי ארבע חטאות ואשם אחד מעילה ואפי' הוא כהן, גבי חלב דקדש מועל הוא דאמר מר (תמורה דף נב:) "כל חלב לה" לגבות אימורי קדשים קנים למעילה והנהו כולהו איסור חל על איסור ניהו: חל ע"י כולל חל ע"י מוסיף, שהרי משעולדה הבהמה נאסר אקדשה מינו דחל איסור מוקדשים אבשר ועור חל נמי אחלב הרי כולל, הוה ליה אמר מינו דאיתוסף בה איסורא לגבי מזבח על חתיכה זו משום נותר איתוסף נמי לגבי גברא משום נותר הרי מוקדש לאמתא גברא מינו דאיתסר האי גברא בקדשים האכלים משום טומאה איתסר נמי בהאי חלב משום טומאה הרי כולל, הוה ליה אמר מינו דאיתסר אף בחולין משום יוה"כ איתסר נמי בהאי משום יוה"כ: **אף אם היתה שבת כו'**. דאילו אהולאת יוה"כ לא מיחייב דקסבר אין עירוב והולאה ליום"כ: **והוציאו**. בפיו בשעת אכילה: **אינו מן השם**. אין חטאת זו בא משום האכילה אלא משום הולאה: **ואם איתא**. דתמרינן כולל בחיסור הבא מעצמו' אכתי הוה ליה לתנא לטפויי חטאת בהאי כזית כגון שבועה כו': **כי קטני דו'**. אע"ג דאית ליה כולל נמי בחיסור הבא מעצמו הכא לא חשיב אלא איסורין הבאים מאיליהן: **והרי הקדש**. אשם מעילות דאתי ליה מסוף **דבר** אחר: **שאלה**. נחכם להתיר האיסור: **והרי הקדש**: שבת ע"י נדר וכל נדרים יש להן שאלה: **בנשיא ורבי אליעזר היא כו'**. במסכת הוריות ואמרינן התם *לא א"ר אליעזר קרבן קבוע לנשיא בעבירה דקרבן עולה ויורד אלא בטומאת מקדש וקדשיו הוא ולאמרה בו כרת בבקבועה אבל בשמיעת הקול ובכבוי שפתים לא אמר: **דחיילא אפחות מכשיעור**. במפרש: **הרי הקדש**. אשם מעילות בא על שוה פרוטה לחיבו חטאת ומכיון: **מאיליה**. מקום: **אשם**. מעילה: **דזדונו לאו**. דתנינא *הזיד במעילה רבי אומר במיתה וחכמים אומרין בחזרה ואמרינן מאי טעמא דרבי גמר חטא חטאת מתרומה דאיכא חזרה ומיתה בידי שמים ורבנן אמרי אמר קרא בתרומה "ומתו בו כי יחללוהו"-בו ולא במעילה, ממיתה מעביר אבל בחזרה קאי מג"ש דחטאת חטאת, ואית דאמרי מוכל זר לא יאכל קדש ונאו מילתא היא דהתיא בתרומה כתיב ומוקר לא יאכל כי קדש הם" נמי לא אתיא דהוה בקדשים האכלין לכהנים בחיב וכל שיש בו שעת היתר לכהנים אין בו מעילה:

בחטאת

תשובי אחשביה. בחיכולהו וגילה על עצמו שאיט קן בהן; לא שמעתיה כן אלא הוה עיקר בעינן הוכוגית* דעלמא גרם משכחת לה כדרבא ומפרשי לה בגבלה מוסרחת ואי אפשי בה מכמה קושיות חדא דמסרחת לא גבלה מקריא ואין כאן שבועת הן ועוד דרבא מאי בעי הכא הוה ליה למימר משכחת לה בגבלה מסרחת, ועוד לא אמר נמי תימא לא אחיה שפיר: **מידי דסוף לאיסור מוסיף**. דמאן דלית ליה איסור חל על איסור באיסור כולל, אית ליה באיסור מוסיף כדאמרינן ביבמות פרק הרבעה אחים (דף נב:) מודה רבי יוסי באיסור מוסיף, איסור כולל קרי ליכא דאין איסור אחרון מוסיף על החתיכה כלום אבל מרבה הוא איסור על האדם בדברים אחרים כגון גבילה ביום"כ דלא בא לאוסרה אלא באכילה, ובאכילה כבר אסורה היא משום גבילה נמצא אלא הוסיף עליה איסור אחרון כלום אבל ריבה איסורה על האדם לאוסרו בכל אוכלין שבעולם ואמרינן מיגו דחל יום"כ על האדם ליאסר בשאר אוכלים מקום יום"כ כולל נמי את הגבילה (עמה) להתחייב משום יום"כ איסור מוסיף כשאיסור אחרון מוסיף על החתיכה עצמה דבר שלא היה בה ע"י איסור ראשון ואוסר החתיכה החרון במה שהיתה מותרת קודם שבא איסור האחרון כגון חלב של קדש אסור לאכול משום חלב ומותר לגבוה למזבח, נעשה עוסר מוסיף עליו איסור אמה שהיתה מותרת לו בעסל להקרבה והכי אמרינן מתוך שחל עליה שם נותר לאוסרה על המזבח אין איסור הראשון מעכב על ידו מלחול, שאין זה איסור חל על איסור חל עלי' נמי איסור שם נותר אלא כל אדם באוכלו ומשום נותר אע"פ שיש כאן איסור חל על איסור: **כי אמרינן איסור מוסיף בחדא חתיכה**. כדמפרש מתוך שחל עליה שם איסור שני אלא דבר שהיה מותר לו חל עליה אף אלא דבר שהיתה אסורה לו כבר אבל מחתיכה לחתיכה לא אמר מתוך שחל על האדם אלא חתיכה זו יחול עליו אף אלא חתיכה אחרת (זו) בכולל לא אמרינן: **מהו דתימא**. בחיסור הבא מעצמו לא אמרינן כולל: **אכילה אחת**. זית אחד: **עמא שאכל חלב כו'**. חייב משום חלב ומשום נותר ומשום יום"כ ומשום טמא שאכל את הקדש הרי ארבע חטאות ואשם אחד מעילה ואפי' הוא כהן, גבי חלב דקדש מועל הוא דאמר מר (תמורה דף נב:) "כל חלב לה" לגבות אימורי קדשים קנים למעילה והנהו כולהו איסור חל על איסור ניהו: חל ע"י כולל חל ע"י מוסיף, שהרי משעולדה הבהמה נאסר אקדשה מינו דחל איסור מוקדשים אבשר ועור חל נמי אחלב הרי כולל, הוה ליה אמר מינו דאיתוסף בה איסורא לגבי מזבח על חתיכה זו משום נותר איתוסף נמי לגבי גברא משום נותר הרי מוקדש לאמתא גברא מינו דאיתסר האי גברא בקדשים האכלים משום טומאה איתסר נמי בהאי חלב משום טומאה הרי כולל, הוה ליה אמר מינו דאיתסר אף בחולין משום יוה"כ איתסר נמי בהאי משום יוה"כ: **אף אם היתה שבת כו'**. דאילו אהולאת יוה"כ לא מיחייב דקסבר אין עירוב והולאה ליום"כ: **והוציאו**. בפיו בשעת אכילה: **אינו מן השם**. אין חטאת זו בא משום האכילה אלא משום הולאה: **ואם איתא**. דתמרינן כולל בחיסור הבא מעצמו' אכתי הוה ליה לתנא לטפויי חטאת בהאי כזית כגון שבועה כו': **כי קטני דו'**. אע"ג דאית ליה כולל נמי בחיסור הבא מעצמו הכא לא חשיב אלא איסורין הבאים מאיליהן: **והרי הקדש**. אשם מעילות דאתי ליה מסוף **דבר** אחר: **שאלה**. נחכם להתיר האיסור: **והרי הקדש**: שבת ע"י נדר וכל נדרים יש להן שאלה: **בנשיא ורבי אליעזר היא כו'**. במסכת הוריות ואמרינן התם *לא א"ר אליעזר קרבן קבוע לנשיא בעבירה דקרבן עולה ויורד אלא בטומאת מקדש וקדשיו הוא ולאמרה בו כרת בבקבועה אבל בשמיעת הקול ובכבוי שפתים לא אמר: **דחיילא אפחות מכשיעור**. במפרש: **הרי הקדש**. אשם מעילות בא על שוה פרוטה לחיבו חטאת ומכיון: **מאיליה**. מקום: **אשם**. מעילה: **דזדונו לאו**. דתנינא *הזיד במעילה רבי אומר במיתה וחכמים אומרין בחזרה ואמרינן מאי טעמא דרבי גמר חטא חטאת מתרומה דאיכא חזרה ומיתה בידי שמים ורבנן אמרי אמר קרא בתרומה "ומתו בו כי יחללוהו"-בו ולא במעילה, ממיתה מעביר אבל בחזרה קאי מג"ש דחטאת חטאת, ואית דאמרי מוכל זר לא יאכל קדש ונאו מילתא היא דהתיא בתרומה כתיב ומוקר לא יאכל כי קדש הם" נמי לא אתיא דהוה בקדשים האכלין לכהנים בחיב וכל שיש בו שעת היתר לכהנים אין בו מעילה:

בחטאת

הגהות הב"ח

(ג) גמ' אם היתה שבת והוציאו כפיו מייב:

[דף מ:]

[ע"ל בנקבוע']

[סנהדרין סד.]

[מכות כב.]

[נעיל כח:]

הוריות ט.

כריתות כ:

ס"א ליתא

* רש"י מביא גרר אחרת דזרוקו

* נ"ל כגון בדבר אחר בלי חטאת דאם מסוף דאם

** רש"י אולבא דר' יוחנן כדי. ל' טורות מלמעלה

* תליק בה באחת נאמר דאיכ' ר"י. רש"י לקמ' סוף כ:- כלי.

שבת קב. יבמות לד. כריתות יג:

כדפו"י עמהם

ואוסר האחרון במה שהיתה מותרת קודם כו' כנ"ל. יעב"ץ